

UNA PILLUGU NASSUIAAT:

Kalaallit Nanaanni umimmaat eqqissisimatitaanerat pillugu nalunaarut.

Ukiut 4000-4500 matuma siorna umimmaat ingerlaarnerminni Canadamiit Tunup avannaanut killipput. Ullumikkut Tunup avannaa tassaalersimavoq umimmaat najuartat siamarsimaffiisa kangisinneraat. Allatut oqaatigalugu tassaavoq ingerlariaqqissinnaajunnaarlutik killiffiat.

Umimmaat Avanersuarmi 1850-1860-ikkunni nungussimapput. Nyeboe Landimiit Peary Land ilanngullugu ullumikkut 1000 missiliorlugit amerlassusilinnik umimmaqarpoq. Station Nordip Ittoqqortoormiillu akornanni ullumikkut 16-18000-inik umimmaqarpoq. Taakku ilaat 12000-13000 Nunami Uumasui Ilanngullugit Eqqissisimatitamiipput, 4000- 5000-illu Ittoqqortoormiit kommuneanniillutik.

Taakku saniatigut ullumikkut Kitaani Kangerlussuup eqqaani 1300-1500-nik umimmaqarpoq, tassa Tunup avannaanit tamaanga 1964-65-imi umimmaqat 27 nuunneqarsimamata .

Umimmaat Tunup avannaaneersut ukiut 1900-kkut ingerlaaneranni nunarsuarmi assigiinngisitaartorpassuarnut umimmaqarfinnik nutaanik pilersitsinissaq siunertaralugu nuunneqartarsimapput. Nuutsiviusimapput Tuluit Nunaat, Norge, Island, Svalbard, Alaska, Sibirien kiisalu Kalaallit Nunaata Kitaa.

Umimmannik eqqissisimatitsinissamik malittarisassat pi-

sortatigoortut siulliit 1925-mi inspektøreqarfiup Scoresbysundip pil-rsinneqarnerata kingorna suliarineqarput. Taakku eqqissisimatitsinissamut aalajangersakkanik nutaanik 1947-mi taarserneqarput (Kalaallit Nunaata aqunneqarnera pillugu nalunaarutit nr . 3, 1947), aalajangersakkallu taakku suli taamaallaat Ittoqqortoormiunut atuupput. Aalajangersakkatigut taakkunuunatigut inuit ajornartorsiulernerminnik killilerujussuarmik umimmanniarsinnaanissaat ammaanreqarpoq.

1950-imi 1956-imilu nalunaarutit Ittoqqortoormiit distriktiata avannaani umimmannik eqqissisimatitsinermut tungasut siulliit saqqummerput. Umimmanniarnissaq inerteqqutigineqarpoq , taamaallaat umimmanniarsinnaallutik piniartut taamaaqataallu, taakkulu piffissami umimmanniarfiusinnaasumi 1. augustimiit 31. maji-mut ingerlasumi umimmannik pannernik kisermaanik aalajangersimasumik amerlassusilinnik (kvota) pisaqarsinnaatitaapput. (Nalunaarut nr. 528 1. december 1950-imeersoq , Nalunaarut nr . 218 31. juli 1956-imeersoq) .

1958-imi Ittoqqortoormiit distriktiat umimmattassinneqarpoq innuttaasunut 15-inut piniariarnermut ataatsimut umimmammik ataats **mik** pisaqartoqarsinnaanngorlugu. A-kuersissutigineqarpoq inspektørip aaqqissuussaani nammineerlunilu siulersugaani ukiumut marloriarluni umimmanniartoqarsinnaassasoq (Nalunaarut 23. juni 1958- -meersoq aamma Nalunaarut 9. december 1958-imeersoq) .

Ukioq taanna umimmaat Ittoqqortoormiit kommuneta avataaniittut Tunullu avannaata sinneraniittut eqqissisimatitaalluinnalerput. (Nalunaarut 11. juni 1958-imeersoq) .

Nuna uumasui ilanngullugit eqqissisimatitaaq 1974-imi pilersinneqarmat Ittoqqortoormiit kommuneata avannaani

umimmanniarneq inerteqqutaalluinnaalerpoq . (Inatsit nr. 266 22. maj 1974-imeersoq) .

1977-imi Kalaallit Nunaanni umimmaat eqqissisimatitaa-nerat pillugu nalunaarut kingullermik allanngortinne-
garpoq (Nalunaarut nr. 588 2. december 1977-imeersoq) ,
tassani umimmaat Kalaallit Nunaanni sumiluunniit toqu-
ngatillugit nassaat timaasa ilaat suulluunniit kater-
sornissaat, nassiunnissaat Kalaallit Nunaanniillu aal-
larunnissaat inerteqqutiginegarput.

Nalunaarutissamat nutaamat siunnersuummi matumani makku
kissatiginegarput :

1. Umimmaat pillugit aalajangersakkat tamarmik malittarisassanut ataatsinut katersornissaat,
2. Malittarisassat atortinneqarnerisa nakkutiginegarnerisalu pisariillisarneqarnissaat ,
3. Pisassanik killilersuisarnerup uumasunut najuartanut ilisimatuut (biolog **t**) nalilersuineri malillugit pisarnissaa.

§ 1.

Piffissat piniarsinnaatitaaffiit nunallu eqqissisimatitsiviit.

Piffissat Ittoqqortoormiuni piniarsinnaatitaafflit ullumikkumut umimmanniarsinnaatitaaffiit assigiinnarpaat.

Piffissaq Kitaani umimmanniarsinnaatitaaffiusoq nujuartanik tuttunn **ars**innaatitaaffiup naligaa.

Maluginiartariaqarpoq sakkutooqarfiup aammalu tuttoqarfinngortinneqarsimasutut taaneqartut killiligaaneri ki

ngusinnerusukkut amerikamiunit oqartussaasunit aammalu kommunenit susassaqtunit allanngortinneqaratarsinnaasut.

§ 2.

Pisassat aalajangersarneqartarneri utoqqaasutsinullu agguataarisarneq.

Pisassanik killilersuiffiusuni arlariinni umimmattassat (angutiviaaneri arnaviaanerilu aammalu utoqqaassusii tunngavigalugit agguarlugit) amerlassusii uumasunik nujuartanik ilisimatuut (biologit) ukioq taanna ukiunerata naanerani umimmaqassusianik paasissutissiissutigisinnaasaat tunngavigalugit Naalakkersuisunit aasat tamaasa aalajangersarneqartassapput.

Ittoqqortoormiuni pisassat amerlassusissaat kingusinnerpaamik 9. juli Angujaartorfiullu Nunaani pisassat amerlassusissaat kingusinnerpaamik 20. juni Naalakkersuisunit tamanut nalunaarutigineqartassapput.

Killilersukkanik piniarnermi piniartut allanik aalajangersaaffigineqarsimassappata killilersuiffigineqarsimassappatalu peqatigitillugit tamanut nalunaarutig ~~ne-~~qassapput.

Taaguut norraq paasineqassaaq: Piaqqat arnavissat angutivissallu 0-miit 12 ilanngullugu qaammatillit. Norraq utoqqaanerulaaq paasineqassaaq: Noraat arnavissat angutivissallu 13-iniit 24 ilanngullugu qaammatillit; Taaguut umimmaaraq paasineqassaaq: Arnavissat 1-2 ukiullit (tassa 13-iniit 36 ilanngullugu qaammatillit) kiisalu angutivissat 1-4 ukiullit (tassa 13-iniit 60 ilanngullugu qaammatillit).

Taamaalillutik arnavissat inersimasut tassaalerput arnavissat pingasunik ukiullit utogqaanerusulluunniit (tassa 36 sinnerlugu qaammatillit) . Angutivissat inersimasut tassaapput angutivissat tallimanik ukiullit u toqqaanerusulluunniit (tassa 60 sinnerlugu qaammatillit) .

§ 3.

Inuit umimmanniarsinnaatitaasut.

Taamaallaat umimmanniarsinnaatitaapput inuit Kalaallit Nunaanni najugaqartut inuiannullu kalaallinut attuumasutaqavissuusut aammalu aallaaniarnermik inuutissarsiu teqavissutut allagartamik qanoq ilisukkulluunniit atortuusumik uppernarsateqartut. Piumasarisat taakku assigaat soorlu Kalaallit Nunaanni tamarmi nannunniarsinnaatitaan **ssamut** aammalu Kitaani aaffanniartitaanissamut akuerineqassagaanni piumasarisat.

§ 4.

Piniariaatsit.

Kaliberip minnerpaaffissaanik aalajangersagaq (6,5 mm), aqitsunik nuulinnik aqerloqarnissaq kiisalu eqqarasuartaatinik sakkuqarnissamik inerteqquteqarneq 1958-illi aallartinnerani Ittoqqortoormiuni eqqaannilu umimmanniarnissamut piumasarisat maliinnarlugit aalajangersarneqarput.

Ittoqqortoormiit kommuneanni umimmanniartilluni qimmilisarnissaq inerteqqutaanngilaq, tassa taamaaliorneq taamatut ileqqooreersut malillugit piniartarnerup ilaatut isigineqarmat. Aamma piffissami piniarsinnaatitaaffiusumi 20. november - 20. december qimussit taamaal-

laat umimmanniarfimmut tassanngaaniillu angallatissatut akuerisaapput.

Kitaani qimmit aavarfinnut nassaqqusaanngillat aavarnerup nalaani 1. august - 25. september; taamatut inerteqquteqarneq aamma umimmanniarnermut atatillugu ingerlatiinnarumaneqarpoq.

Umimmanniarfissap tungaanut tassanngaaniillu angallatini motorilinni atorneqarsinnaasutuaapput umiatsiaat (umiatsiaaqqat aquuterallit ilanngullugit). Tassa allatut oqaatigalugu 20. november - 20. december Ittoqqortoormiit kommuneanni umimmanniarsinnaatitaanerup nalaani snescooterit atoqqusaanngillat.

Taamatut inerteqquteqarnertigut anguniarneqarpoq uumasut najukkaminni akornusersorneqannginnissaat aammalu piniartut ileqqutoqqat malillugit piniartartut naleqqutinnigitsumik unammillerneqannginnissaat.

Piniartup ingerlaannarluni atorsinnaanngisaminit ingerlaannarluniluunniit nassarsinnaanngisaminit amerlanerusunik pisaqarnissaanut inerteqquteqarneq pisuussutit uumassusillit maangaannartinneqannginnissaat atornerlunneqannginnissaallu siunertaralugit aalajangersarneqarpoq. Aalajangersakkamut tassunga assingusunik ilaartigut timmissanik eqqissisimatitsinermut tunngatillugu inatsisiniittoqarpoq.

§ 5.

Uumasunik nujuartanik ilisimatuut (biologit)
paasissutissiissutaat.

Umimmattat allerui tunniunneqartut uumasunik nujuartanik ilisimatuunit (biologinit) misissorneqartassapput.

Alleqqut uuttortarneqartassapput aammalu umimmaqqat tallimassa at qiteqqullugu ukiullit eqqarsaatigalugit kiguteqqaataasa katattussat kigutaasalu katattusnaanngitsut qanoq nuisatigineri tunngavigalugit qanorpiag utoqqaassusii aalajangerneqartassallutik. Umimmaat utoqqaanerugaangata erlippaat saarleq peerneqartassaaq, taavalu tassanga saattuarannguamik peersisoqartassaaq, taannalu piigaq misissorneqareeraangat kigutip ukiumit ukiumut issutsikkiartorneri tunngavigalugit utoqqaassusia aalajangerneqartassalluni.

Taamaalilluni umimmaat umimmaqarfimmi aalajangersimasuminngaaneersut allerui tunniunneqartartut atorlugit angissusii qanorlu peroriartortigineri , umimmaat ataatsimoorlutik atugarisaat kiisalu pisarineqarsinnaasut pisarineqartartullu qanoq imminnut naleqqutsiginerat naliliiffiginiarnissaannut periarfissaqassaaq.

Taamaalillutillu pisortat siunissami pisassat amerlasusilertarnissaannut ungasinnerusorlu eqqarsaatigalugu nakkutiginninnermik ingerlatsinissaannut pitsaanerusunik periarfissinneqassapput.

Angujaartorfiup Nunaani umimmanniarsinnaanissamut akuerineqartut kommunemiit nalunaaqutsiussassanik ataasiakamik atortakkanik najukkaminni pisortanit tunineqarnermik saniatigut aamma allagartamik plastikimik alleqqup kommunemut tunniutinnginnerani tassunga ikkutassaminnik tunineqartassapput.

Allagartaq plastiki taamaattoq Ittoqqortoormiit kommuneani umimmanniartussanut aamma tunniunneqartassaaq.

Allagartami allassimassapput pisarineqartup angutiviaanera arnaviaaneraluunniit, ulloq pisarineqarfia aammalu sumi pisarineqarnera p **llugu** paasissutissat. Allagartaq

piniartumît immersorneqassaaq savimmik killingatigut ilanngarsisarlungi (tak. titartagaq ilanngunneqartoq) .

§ 6.

Nalunaaqutsiussassat ataasiakkamik atortakkat.

Angujaartorfiup Nunaani umimmattarineqarsinnaasut um ~~m-~~manniarumallutik soqutiginnittut amerlassusiinut naleq qiullugit killilimmik amerlassuseqassapput. Angujaartorfiup Nunaani umimmaat amerlassusii piffissami siviisuumi nakkutigineqartussaassapput.

Tamakku pissutigalugit pitsaasuussaag umimmaat Angujaartorfiup Nunaani pisarineqartut nalunaarsorneqarsinnaangorlugit periuseqalissammat, taamaalillunimi taamaani umimmattarineqartartut amerlassusii aqukkuminarner ussapput.

Aaqqissuussinermik tassunga assingusumik ilaatigut Qeqertarsuarmi Nuussuarmilu akuersissuteqarluni aavartarnermut atatillugu aallartitsisogarsimavoq.

Nalunaaqutsersuut ataasiakkamik atorineqartartoq tassavoq savimineq takisooq 1 cm missiliorlugu silissusilik naqigutamik normulik. (Quttoqqap talerperliup kimmiata ujaluanut silittumut) nalunaaqutsersuut ivertinneqaraangat isui imminnut peqillugit aalajangerneqartassapput, imminnillu parnaaraangamik ammaqqissinnaajunnartarlutik.

Nalunaaqutsiussassaaq ataasiakkamik atortagaq allagartamut paasissutissiissutissamut (§ 5-imut atatillugu eqqartorneqartumut) ilanngullugu kommunemit tunniunneqartassaaq.

§§ 7-8.

Annissisinnaaneq, uumatillugit pisaqartarneq
umimmaliisarnerlu.

Umimmaat Washington-imi isumaqatigiisummi uumasut nu-
ngagqajaasut nalunaarsuutaanni ilaatinneqanngillat, ki
siannili Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqar
tussat isumaqarput taakku aammalu timaasa ilaasa pile-
rigineqartut annissorneqarnissaat nakkutig ~~neqarta~~ria-
qartut.

Aammattaq kissaatigineqarpoq umimmaat uumatillugit pi
sarineqartarnerat aammalu Kalaallit Nunaanni piffinnut
nutaanut umimmaliisarneq kiisalu umimmannik ungalusa-
niititsisarneq qitiusumik aqunneqartariaqartut.

Paragrafini 7-mi 8-milu eqqartorneqartutut iliuuseqa-
lersigani akuersissut uunga piniarneqassaaq:
Namminersornerullutik Oqartussat, Box 1060, 3900 Nuuk.

§ 9.

Umimmaat unioqqutitsilluni pisarineqarsimasut timaasa
ilaannaasaluunniit tunniunnissaat tuninissaalluunniit
inerteqqutaapput. Ilanngullugit tak. § 11-mut nassuiaa-
tit.

§ 10.

Pineqaatissiisarnerit.

Paragrafit 1-imiit 9 ilanngullugu unioqqutinneqarsima-
sut paasineqaruni taamaaliorneq politiinut unnerluus-
sissutigineqassaaq, aammalu unioqqutitsilluni pisat
kiisalu sakkut angallallu, snescooterit angallatilluun

niit allat atorineqarsimagunik arsaarinnissutigineqas-
sallutik Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqar-
tussanut nakkartussanngorlugit.

Neqit taamatut arsaarinnissutigineqartut nerineqarsin-
naasullu Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqar-
tussat naliliinerat naapertorlugu inunnik isumaginn ~~n-~~
n ~~kkut~~ paaqqinnittarfinnut tunniunneqartassapput .

Paragarfimi tassani aalajangersakkat assigaat tuttun-
niarnermik, nannunniarnermik timmissanillu piniarnermik
aalajangersakkanik unioqqutitsisoqartillugu periusiu-
sartut .

§ 11.

Aalajangersakkanik sanioqqutsisinnaaneq.

Paragrafini 1-imiît 10 ilanngullugu aalajangersakkat
inuit immikkut ilisimasaqarluinnartut immikkut ittumik
uumasunik nujuartanik ilisimatuutut (biologitut) misis-
suinerinut il. il. atatillugu Naalakkersuisut akuersi-
nerat tunngavigalugu sanioqqunneqarsinnaapput. Misis-
suinerit taamaattut nakkutilliinermik siunertaqarluin-
nartuussapput (soorlu angalaarfiinik, piaqqiornerinik
nerisaannillu paasiniaanerit).

Nalunaarummi matumani aalajangersakkanik sanioqquts-
nissamik qinnuteqaatit uunga ingerlatinneqassapput :
Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat,
Postboks 1060, 3900 Nuuk, qinnuteqaatinilu pissutsit
sanioqqutsinissamik qinnuteqaammut tunuliaqutaasut nas-
suiqqissaarneqassapput.